

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра економічної кібернетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 29. Аналіз соціально-трудо­вих відносин

Освітня програма Економіка

Спеціалізація (за наявності)

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
економічної кібернетики
Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ - 2024 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Аналіз соціально-трудових відносин
Освітня програма	Економіка, Економічна кібернетика
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	051 Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Обов'язкова
Курс / семестр	3/2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 18 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 54 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/8324

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Дисципліна «Аналіз соціально-трудових відносин» спрямована на опанування здобувачами сутності соціально-трудової сфери та ринкових змін, що відбуваються в ній; дослідження з підвищення ефективності праці, рівня заробітної плати та гармонізації соціально-трудових відносин на всіх рівнях економічної системи. У курсі «Аналіз соціально-трудових відносин» досліджуються суспільно-виробничі відносини, що виникають у процесі суспільного відтворення праці та робочої сили.

Мета викладання дисципліни полягає у виробленні та формуванні у майбутніх спеціалістів знань та навичок з основ соціально-трудових відносин в організації діяльності та відповідних професійних компетенцій.

Основними цілями вивчення курсу «Аналіз соціально-трудових відносин» мають бути сформовані фахові компетенції, які дадуть студентам знання та вміння для розв'язання численних практичних завдань, а саме вміння:

- аналізувати сучасну демографічну ситуацію в Україні та оцінювати її вплив на стан і розвиток людських ресурсів;
- аналізувати трудові показники, складати звітну документацію з праці та проводити аудит у сфері праці;
- визначати сучасні тенденції у сфері зайнятості;
- визначати умови оплати праці в системі колективно-договірного регулювання соціально-трудових відносин;
- визначати чинники, що впливають на рівень і динаміку заробітної плати;
- використовувати державні соціальні стандарти з метою оптимізації соціально-трудових відносин;

- використовувати основи класифікації резервів ефективності використання людського потенціалу на рівні підприємства, регіону, держави та розробляти відповідні пропозиції;
- демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень;
- застосовувати міжнародні трудові норми в Україні;
- здійснювати оцінку інвестицій в людський капітал;
- обґрунтовувати залежність розміру винагороди працівників від досягнутих організацією кінцевих результатів;
- оцінювати сучасний стан та визначати напрямки вдосконалення нормативно-правової бази соціально-трудових відносин в Україні;
- проводити аналіз ринку праці та розробляти заходи з усунення дискримінації на ринку праці;
- проводити моніторинг соціально-трудової сфери;
- проводити оцінку стану соціального партнерства в Україні та визначати напрями його розвитку;
- проводити оцінку сучасного трудового потенціалу України, визначати перспективи його розвитку і ефективність його використання.

Компетентності

ІК - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК09. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК04. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК08. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

Програмні результати навчання

ПР06. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПР11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПР12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

3. Структура курсу

№	Тема	Зміст	Завдання
1.	Тема 1. Об'єкт, предмет і завдання курсу «Аналіз соціально-трудо­вих відносин»	Визначення поняття «Соціально-трудо­ві відносини» та його наукове дослідження Предмет і завдання дисципліни	Тести, питання, практичні завдання, кейси
2.	Тема 2. Соціально-трудо­ві відносини як система	Соціально-трудо­ві відносини в умовах ринкової економіки Колективний договір у системі соціально-трудо­вих відносин Критерії оцінки соціально-трудо­вих відносин	Тести, питання, практичні завдання, кейси
3.	Тема 3. Соціальне партнерство	Сутність соціального партнерства Механізм функціонування соціального партнерства в Україні Роль соціального партнерства у вирішенні трудо­вих спорів (конфліктів) Міжнародний досвід соціального партнерства	Тести, питання, практичні завдання, кейси
4.	Тема 4. Соціально-трудо­ві відносини зайнятості	Поняття, форми та види зайнятості Безробіття: суть і види Система показників, що характеризують зайнятість населення Політика зайнятості	Тести, питання, практичні завдання, кейси
5.	Тема 5. Ринок праці та його регулювання	Елементи ринку праці. Сутність ринку праці, його суб'єкти, об'єкти та функції Структура ринку праці. Методичний інструментарій для виміру структурних змін на ринку праці Сегментація ринку праці. Механізм державного регулювання ринку праці	Тести, питання, практичні завдання, кейси
6.	Тема 6. Механізм функціонування ринку праці	Пропозиція праці Попит на працю Загальна рівновага на ринку праці	Тести, питання, практичні завдання, кейси
7.	Тема 7. Політика доходів і регулювання заробітної плати	Політика доходів як аспект соціально-економічної політики держави Організація оплати праці на підприємстві Політика підприємства щодо стимулювання праці	Тести, питання, практичні завдання, кейси
8.	Тема 8. Аудит	Методологія аудиту соціально-трудо­вої	Тести,

	соціально-трудової сфери	сфери Специфіка аудиту людських ресурсів Специфіка аудиту дотримання трудового законодавства та розрахунків з оплати праці	питання, практичні завдання, кейси
9.	Тема 9. Моніторинг соціально-трудової сфери	Моніторинг ринку праці як інструмент регулювання та вдосконалення соціально-трудових відносин Соціологічне дослідження сфери праці в умовах ринку	Тести, питання, практичні завдання, кейси

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції	10
Семінарські заняття	20
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції		1		1		1		1		1	1	1	1	1	1			10
Семінарські заняття		2		2		2		2		2	2	2	2	2	2			20
Самостійна робота																10		10
Індивідуальні завдання																10		10
Екзамен																	50	50
Всього за тиждень		3		3		3		3		3	3	3	3	3	3	20	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, комп'ютери, Linux, Windows, Пакет прикладних програм Openoffice, MS Office, роздатковий матеріал
-----------------------------------	---

Література:

1. Dmytryshyn L., Romanchukevych M. Labor market in Ukraine: current situation and development prospects. The Problems of Economy. 2022. № 2. P. 39-46. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2022-2-39-46>
2. Богиня Д.П. Основи економіки праці : навч. посіб. / Д.П. Богиня, О.А. Грішнова. – [3-тє вид., стереот.]. – К. : Знання-Прес, 2002. – 313 с. – (Вища освіта XXI століття).
3. Буряк П.Ю. Економіка праці й соціально-трудова відносини : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / П.Ю. Буряк, Б.А. Карпінський, М.І. Григор'єва. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 440 с.
4. Дмитришин Л.І. Аналіз та обґрунтування показників вимірювання нерівності в розподілі доходів / І.С. Благун, Л.І. Дмитришин // Актуальні проблеми економіки. – Київ, 2013. – № 4(142). – С. 192-201. <http://eco->

science.net/archive2013/251–4142.html

5. Дмитришин Л.І. Економіфізичні аспекти формування функції розподілу багатства і доходів в соціально-економічних системах / Л.І. Дмитришин // Моделювання регіональної економіки: збірник наукових праць. – Івано-Франківськ : Видавничо-дизайнерський відділ Центру інформаційних технологій, 2012. – № 1 (19). – С. 96–103.
6. Дмитришин Л.І. Моделювання просторово-структурної диференціації грошових доходів населення : монографія / Л.І. Дмитришин. – Івано-Франківськ : Видавець Віктор Дяків, 2013. – 403 с.
7. Дмитришин Л.І. Стохастичні моделі розподілу доходів в соціально-економічних системах / Л.І. Дмитришин // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – 2012. – № 5 (67) – С. 173–177.
8. Дмитришин Л.І. Сценарне прогнозування соціально-економічного розвитку України та її регіонів / Л.І. Дмитришин // Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики». – Харків, 2015. – С. 26-28.
9. Дмитришин Л.І., Кондрацька А.С. Вплив неформальної освіти на розвиток ефективної економіки в Україні. Бізнес Інформ. 2022. №5. С. 57–61. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-5-57-61>
10. Ільч Л.М., Акіліна О.В. Економіка праці та соціально-трудова відносини: підручник / Л.М. Ільч, О.В. Акіліна – К. : Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, 2020. – 952 с.
11. Каліна А.В. Державне регулювання зайнятості : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / А.В. Каліна. – К. : МАУП, 2006. – 144 с.
12. Колот А.М. Соціально-трудова сфера: стан відносин, нові виклики, тенденції розвитку : моногр. / А.М. Колот. – К. : КНЕУ, 2010. – 251 с.
13. Лібанова Е. Ринок праці та соціальний захист / Е. Лібанова, О. Палій. – К. : В-во С. Павличко «Основи», 2004. – 491 с.
14. Людський розвиток в Україні: інноваційний вимір зайнятості. Модернізація соціальної політики: регіональний аспект : кол. моногр. / за ред. Е.М. Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2016. – 328 с.
15. Шаульська Л.В. Стратегія трудового потенціалу України : [моногр.] / Л.В. Шаульська. – Донецьк : Ін-т економіки промсті НАНУ, 2005. – 502 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Економічної кібернетики, вул. Шевченка, 57, 815 кабінет, https://kek.pnu.edu.ua/ , kek@pnu.edu.ua
Викладач	Дмитришин Леся Ігорівна
Контактна інформація викладача	lesia.dmytryshyn@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція). ▪ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція) ▪ Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція) ▪ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ▪ Наказ 1093 про створення комісії ▪ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ▪ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності” <p>Корисні посилання</p> <ul style="list-style-type: none"> • Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти: https://naqa.gov.ua/академічна-доброчесність/ • Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти https://academiq.org.ua/ • Закон України “Про запобігання корупції”- https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18 • Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про запобігання корупції” щодо викривачів корупції» – https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/198-IX • Викривачі корупції (відповіді на поширені запитання на сайті Національного агентства з питань запобігання корупції) – https://nazk.gov.ua/uk/departament-organizatsiyi-roboty-iz-zapobigannya-ta-vyvavlennya-koruptsiyi/metodychni-rekomendatsiyi/ • Вебінари “Академічна доброчесність” – https://academiq.org.ua/vebinari-akademichna-dobrochesnist/ • Інформаційні бюлетені “Академічна доброчесність Infobulletin” в межах проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP) – https://academiq.org.ua/novyny/informatsiini-bulleteni/ <p>При використанні AI-інструментів (напр., ChatGPT) дозволяється лише з посиланням на джерела</p>
--------------------------	---

Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (див. ст. 4). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (див. ст. 4-5). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-
Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

Викладач _____ **Леся ДМИТРИШИН**